

fornicationis, matrimonii ^a jura alterius sciant se A funditus perdidisse. In tertio vero genu si inventi fuerint tali crimine pollutos esse, digna poenitentia eos subsequatur, et tamen matrimonii jura eis, non vicissim, sed ad alios non negentur. Ubi vero mancipia non unius sed diversæ potestatis juncta fuerint, nisi consentientibus utrisque dominis, hujusmodi copulatio rata non erit. ^b Quidquid vero negligendo sentitur, et virtute qua potuerit non emendetur; nam hujus copulæ auctor erit, qui huic negligendo consentit. Plura sunt quæ ad incesti crimen scribi poterant, sicut in matre, et filia, et noverca, et pene innumera quæ menti ad scribendum non occurrunt: hujusmodi tamen, et his similibus personis, copula maritalis in sempiternum subtrahitur.

Vicesimo secundo, admonendi sunt ut scient po- B pulis denunciare quæ sint opera misericordiæ cum fructibus suis, quæ evangelica et apostolica pagina complectitur, quibus pervenitur ad vitam: quæve opera iniquitatis eum fructibus suis multiplicibus, quibus calle sinistro ad æternum tenditur interitum. Et ut perjurii crimen omni modo devitent: quia non solum in Evangelio vel reliquiis sanctorum crimen perjurii, sed in veritate quæ Deus est (si mentitur) perpetrare dignoscitur.

^a *Jura alterius.* Sic laudati codices, rectius quam prior editio, *jura ulterius.*

^b *Quidquid vero.* Locum hunc ita emendat Ache-

Vicesimo tertio, admonendi sunt ut sciant quia ecclesiis quibus præsent, sponsi facti sunt: et ideo omni vigilantia qualiter eas decorent, et incessanter deserviant, totius vitæ suæ vigilantiam impendant.

Vicesimo quarto, ut horas canonicas, tam nocturnas quam diurnas, nullatenus præternittant. Quia sicut Romana Ecclesia psallit, ita omnibus ejusdem propositi viam tendentibus faciendum est. Et non solum Novi Testamenti sunt documenta eadem formulam observandi, sed etiam Veteris Testamenti patet ratio: quia Propheta Spiritu sancto instinctus profert: *Septies in die laudem dixi tibi (Psal. cxviii, 164).* Et: *Media nocte surgebam ad constendum tibi (Ibid., vers. 62).*

Vicesimo quinto, ut plebibus denuntient quod filios et filias spirituales quos in baptismate suscipiunt, eis fidejussores et sponsores fidei existunt, et pro eis diabolo, cui ante mancipati fuerant, abrenuntiant: et ideo usque cum adulti fuerint, et eis fidei suæ sponsonem et abrenuntiationis exposuerint et reddiderint, in sua providentia habeant. Et quod illi pro eis sponponderant, ab eis eadem responsa ex integro exigant

rius: *Quidquid vero negligenter consentitur et virtute, etc.*

ANNO DOMINI DCCCLIV.

AUDRADUS

SENONENSIS CHOREPISCOPUS.

NOTITIA HISTORICA IN AUDRADUM.

(Galland., Bibl. Patr., tom. XIII.)

Ex sacerdote chorepiscopus Senonensis fuit Au- C dradus noster ad annum usque 849, quo in Parisiensi concilio omnes chorepiscopi qui erant in Francia depositi sunt (a). Scripsit librum *De Revelationibus*, anno 853, cujus excerpta legas apud Andræam du Chesne (b). In his memoratur liber *De Fonte vitæ*, hexametris scriptus, ad Hincmarum Rhemensem, quem primus edidit Oudinus (c) ex ms. abbatæ

Florensiensis, inter Scriptores Galliæ et Belgii. Erravit tamen vir doctus toto cælo, dum libellum hunc ipsimet Hincmaro attribuit, cum Audradum sine controversia parentem agnoscat. Ex eo nos illum exhibemus. Fuit porro Audradus cognomento *Modicus*, Burchardi Carnotensis episcopi consanguineus, interfuitque concilio Senonensi anno 853 (d).

(a) Lupus, ep. 40, eum magistrum suum vocat.
(b) Baron., ad an. 838, num. 6.

(c) Annal. Fuldens.
(d) Sigebert., cap. 94 de S. E.

EPISTOLA AUDRADI AD HINCMARUM.

Nobilis ingenii linguam, facunde poeta,
Cœlitus esse tibi dulci modulamine pandis,

Dum flagrans animo, virtutum pascua lustras,
Dum salientis aquæ perfundis lumina rote.

Ocius hinc lectæ lauri succedis et umbræ
 Pallentis hederæ, necnon et pinguis olivæ :
 Dans miro nexam capiti de fonte coronam.
 Denique quos dudum sitientes ire per agros
 Cernebas miseros, studio florente monebas,
 Ut (fontis vitæ) clarissima cernere templa
 Irent, et votis peterent sibi dona salutis.
 Me quoque jamdudum charum quem ducis amicum,
 Talibus Audradum dictis, Hincmare, monebas :
 Ut vivas felix, monitis nunc utere nostris,
 Rumpere moras, cursu properans quo mœnia cernis.
 Fons ibi de medio sedis divederbat auras,
 Et mihi largitur vivos haurire saporos,
 Atque tibi faciam præcedens limina pandi.

Fictio poetica Audradi episcopi.

Credulus his equidem dictis festinus amici
 Explorare locum, cernens sed culmina veni.
 Sive fides horret dictu, seu fictio fratris
 Fama mox facili sancto me clausit ab imbri.
 Vertex cum subito paret de margine bino
 Sacrarum tereti fontem circumdare saxo,
 Si foret emensus, septem bis redderet ulnas
 Candida septeni species fulgebat in ulnis,
 Ac totidem mixtas nebulis obduxerat Euris.
 Illic dum frustra duodenis atteror horis,
 Tuque domi placidis celares tempora ramis,
 Incusare fidem cœpi fallacis amici,
 Nec desunt lacrymæ, cur te præcedere sivi.
 Occiduis quoque surgebant jam partibus umbræ,
 Vesper et Hesperias ornat lampade terras.
 Cum fletu victos oculos per mœnia volvo,
 Vocibus his Dominum, votis iterumque reposedens :
 O quicumque loci custos rectorque videris,
 O dignare sitim misero restinguere tantam !
 Mox de sede sacra vox est allata per auras :
 Sum rerum custos, sum vivi fontis origo,
 Sed sine vase suos mortalibus abnegat haustus :
 Sit cui cognoscas talis compacta figura,
 Scilicet ut calamis septenis surgat ab imo,
 Erigat et summum distinguens ausa cacumen,
 Ora quidem totidem colli de vertice flagrant.
 O quam gratisonis celebrabat talia verbis !
 Denum quid facerem, docuit sermone paterno.
 Curre domum, manibusque refer quæ mando, mi-

Aut si pauperies te illud non sinit habere,
 Invida seu furtim rapuit de nocte noverca,
 Aut si nulla domi mansit spes inveniendi.

A Audi consilium, cur his exureris auris ?
 Huc quidam juvenis, te nocte dieque frequentat,
 Et scypho nostris libamina fundit in aris :
 Olli nos nostris dedimus viridantia pratis
 Tecta, quibus maneat jussus, seu prosit amicis.
 Cygnea jamque sibi costinis atria gyrat,
 Utitur et claris nostro moderamine lymphis,
 Jam seu dives amat pictis recubare tapetis.
 Ocius accelerans, illi hæc mea dicta referto :
 Hospitio sanctam requiem meruisse fideles
 Sis memor ! o juvenis, nunc et sine fine valet.
 Auribus noc capiat, tectis te vimine textis
 Temperet atque sitim, somnum sub nocte quiete
 Sternat, et hærentes recreet per viscera fibras.
 Et prima cum luce dies dejecerit umbras,
 B Molliat argillam, primo vel sole tepescat,
 Et nota torquet specie, quam novit abunde :
 Obducat cera, ceramque recondat arena,
 Innocuos ignes juxta mox collocet illud,
 Æquet lance, metalla placet cum pondere libræ.
 Quæ commissa sibi meminit, lucrique memor sit
 Per quæ pollet ovans, nostris vernantibus aulis ;
 Ambabus manibus post omnia follibus efflet,
 Et vacuet formam cera, repleatque metallo.
 Post aliquod spatium, vas testis exuat assis,
 Effigiemque novam ferro diffumiget unco,
 Concilietque tuis manibus venerabile pignus.
 Illud huc tecum veniens deferre memento,
 Hoc libabis aquæ fontem salientis ad astra,
 Insuper et causam reseret quid vase figurem,
 C Et dubios verbis animos tibi firmet amicis
 Interea triplum solvat cum carmine nodum,
 Quem poterit fustum reserans ornare metallum
 Hunc tibi mente locans. Olli sic pangere mando
 In geminæ specie lunæ distinguitur orbis,
 Scilicet obscura claraque fugante tenebras,
 Luminis et faciem terras dum vertit ad imas,
 Altera pars cælo tenebris obducta tenetur.
 Denique bis septem lumen mirabile visu
 Evomit in terris glomerata fronte diebus.
 Nam, mirum dictu ! crescunt dum lumina Phœbæ,
 Instituere Patres nimium solemnia Paschæ.
 Sed sursum pallens, ut primum condere lumen
 Cœperit, et terris nigra vilescere forma
 Ter septem numerant, quos non excedere soles
 Sit, sed in his licitum, sanctum solemnem requiri.
 Quid hic Pascha pium numerus, seu luna figurent
 Explicet : et triplum poterit dissolvere nodum.
 Hic memor esto, locum juvenis responsa capessant.

LIBER DE FONTE VITÆ.

Tum præsens juvenis referens hæc ordine jusso,
 Jussa refers, agnosco quidem mandata relatis,
 Immortale decus Domino, regnumque perenne
 Qui mihi dignatur geminas mandare salutes,
 Quique dedit vivo faciem perfundere rivo,

Vimineasque domus frondenti tegmine cessit :
 Excipit ac nostri scypho libamina voti,
 Illius haud dubium nobis præcepta tulisti.
 Da, dilecte, manum, necumque hac nocte quiesce,
 Florentemque domum jam nunc fidissimus intra,